

**Varsinais-Suomen
sairaanhoitopiirin lausunto
Eduskunnan sosiaali- ja
terveysvaliokunnalle
2.6.2017**

Leena Setälä

Sairaanhoitopiirin johtaja

Sote-uudistus on tarpeellinen, mutta sisältää monia heikkouksia

- Tarvitsemme tämän uudistuksen, mutta joitakin riskejä on hallittava nykyistä esitystä paremmin
- Tarvitaan maakunnan kokoinen järjestäjä
- On hyväksyttävä riski kustannusten kasvusta, ilman sitä ei saavuteta uudistuksen tavoitteita pitkällä aikavälillä
- Palvelujen saatavuuden lisäksi on vahvistettava niiden vaikuttavuutta, vain sitä kautta saadaan lisää terveyshyötyä
- Hoitokäytännöt on yhdenmukaistettava näyttöön perustuen lainsäädännön ja rahoitusinsenttiivien tuella
- Kansallinen ohjaus ehkäisee eriarvoisuutta maakuntien välillä

Valinnanvapauden markkinaseuraukset ovat arvaamattomat

- Kilpailu asiakkaista käydään kasvukeskuksissa, jonne asiakkaiden ja henkilöstön rekrytointi kohdistuu
- Epävarmuus haja-asutusalueen palveluille – liikelaitos ei voi niitä turvata, jos henkilöstöä ei riitä
- valinnanvapausmalli suosii suuria palvelutuottajia, joilla on kyky investoida ja rekrytoida joustavasti ja markkinoida palvelujaan taitavasti valitsemilleen potilasryhmille.
- Julkiset toimijat tulevat takamatkalta, niillä olisi suurin muutoksen tarve ja vain vähän valmisteluaikaa

Esitetty palvelurakenne voi heikentää nykyisen palvelutuotannon integraatiota ja kustannustehokkuutta

- Perustason vahvistaminen on perusteltua mm. kohtuullisin erikoislääkärikonsultaatioin
- julkisen palvelutuotannon hajauttaminen liikelaitokseen ja sote-yhtiöön (52§) voi merkittäväällä tavalla heikentää nykyisen palvelutuotannon kustannustehokkuutta
 - tilojen ja laitteiden käyttöaste, tukipalvelut
 - diagnostiikkapalvelut, lääkehuolto, hankintapalvelut ja logistiikka
- erikoisalan asiakassetelipalvelut erilleen alan muusta toiminnasta?
- lasten ja nuorten palvelut kolmelle vastuutaholle: kunnan oppilashuolto – liikelaitoksen kouluterveydenhuolto - sote-keskuspalvelut! perhekeskus toteuttaisi integraatiotavoitteet

Valinnanvapaus ja lisääntyvä byrokratia kasvattavat kustannuksia

- valinnanvapaus lisää maakuntien hallinnollista työtä
 - palvelutuottajien valinta, sopimusohjaus, valvonta
 - tarvitaan sekä työpanosta että nopeaa tietojärjestelmäkehitystä
 - julkisen tuotantokoneiston jako kahteen (liikelaitos ja yhtiö) voi tuplata joitain kustannuksia
- Valinnanvapauden tiedonhallintapalveluiden rakentaminen aiheuttaa merkittävät kustannukset, lisäksi ei ole uskottavaa, että järjestelmä olisi valmis marraskuussa 2018 valinnanvapauden alkaessa suun terveydenhuollon osalta.

Nämä ovat tavoitteiden kannalta tärkeitä

- **Palveluintegraatio:** edellyttää neuvontaa ja palvelujen räätälöintiä, johon tarvitaan työpanosta ja parempia tietojärjestelmiä, mutta nykytilaan verrattuna voi parantaa palvelujen vaikuttavuutta ja vähentää kustannuksia
- **Kapitaatorahoitus:** auttaa kohdistamaan vaikuttavat palvelut niitä tarvitseville, mutta johtaa osin pyrkimykseen lähettää paljon palveluja kaipaava potilas nopeasti liikelaitoksen vastuulle – tärkeä vastapaino sille on valinnanvapauslain 33§: liikelaitoksen valta tehdä sote-keskusta sitova asiakassuunnitelma
- **Ostopalvelut:** voisivat laajentaa valinnan vapautta ja kilpailua ja kehittää markkinoita turvallisesti ilman pakkoyhtiöittämistä

Yhteiskuntavastuullinen palvelu tulee rahoittaa riittävästi

- On turvattava riittävä rahoitus niille potilashoitoon suoraan liittymättömät velvoitteet, jotka ovat yhteiskunnalle tärkeitä
- Viranomaistoiminta, suuronnettomuus- ja kriisiajan valmius
- Erikoispalvelujen 24/7 päivystysvalmius
- Tutkimus, opetus, palvelujen ja palvelujärjestelmän kehittäminen

Aikataulu ei riitä hallittuun muutokseen

- hallittu palvelurakenteen muutos on yhteiskunnan, veronmaksajan ja potilaankin etu
- pyrkimys laajaan valinnanvapauteen kääntyy sote-uudistuksen tavoitteita vastaan (kustannusten hallinta, palveluintegraatio)
- piloteista ehditään saada vain rajallisesti tietoa
- hoitoonpääsyä voidaan parantaa suoraan rahalla
- kestää vuosia ennen kuin maakunnalla on sellaiset tietojärjestelmät ja sellaista osaamista, joilla huolehditaan potilaan hoidon integraatiosta esitetyssä monituottajamallissa.
- pelkästään maakuntien valmistelu on mittava työ, sen päälle julkisten sote-keskusten viilaaminen markkinakuntoon ei onnistu osoitetussa ajassa

Terveysspalvelujen kysynnän kultainen kolmio

